

Zgodovinski ples

Tudi v vrtni umetnosti se vedno bolj poskušamo učiti iz zgodovine, in to ne le iz naše evropske. Velikokrat črpamo iz zakladnice starih mojstrov tisočletnih orientalskih kultur. Vrtnice in nekatere trajnice so bile od nekdanj prestižne rastline. Najprej na dvorih, potem na samostanskih vrtovih in še pozneje na gradovih ter vrtovih palač imenitnežev vseh vrst. Ker je jeseni čas za sajenje vrtnic, predstavljamo nekaj zanimivih kombinacij, ki jih lahko na vrtu oblikujete z že obstoječimi trajnicami, ali pa celotne kompozicije zasujete na novo.

Besedilo: Jožica Golob-Klančič, dipl. ing. hortikulture in krajinske arhitekture
Fotografije: Jožica Golob-Klančič, Mojca Rehar Klančič

Vizvodni obliki so vrtnice pravzaprav divji šipki. Precej jih samoniklo raste v Evropi, zlasti pa na Bližnjem vzhodu in v azijskih deželah. Imenitneži so najprej udomačili kar te in jih prenesli v bližino svojih bivališč. Poleg njihove lepote so posebej cenili njihov vonj in blagodejni učinek na dobro počutje in zdravje. Potem so jih začeli seliti na večje razdalje, tudi z ene celine na drugo, in kmalu so začeli nastajati spontani križanci in mutanti.

Zelo pa so se spremenile lastnosti vrtnic, ko je v razvoj sort posegel človek z zlahtnjenjem. Začele so nastajati sorte s posebnimi lastnostmi in vrtnarski mojstri so jim dali imena ter poskrbeli za njihovo razmnoževanje. Podobno se je dogajalo s trajnicami, kot so potonike, lilije, perunike in druge. Podariti sadike vrtnic in trajnic je velikokrat pomenilo prijateljsko gesto, saj so z njimi obdarovali tako bližnje kot tudi zelo oddaljene prijatelje ali tiste, katerih prijateljstva so si želeli.

Razvoj novih sort vrtnic se je v Evropi posebno razmahnil v 19. stoletju, ko je nastalo več sto tako imenovanih burbonk. V tem času je nastalo tudi veliko novih sort različnih trajnic, žal pa se je do današnjih dni večina sort iz tistega časa že izgubila. A nastalo je mnogo novih in seveda še nastajajo in tudi v današnjih časih je kombiniranje vrtnic in trajnic na sodobnih, pa tudi zgodovinskih vrtovih zelo živahno.

Kdaj in kako sadimo?

Nekoč je veljalo, da je pomlad najugodnejša za vse saditve na vrtu. Kot rezervni termin je veljala jesen. Danes se je zaradi gojenja večine sadik v loncih to zelo spremenilo in mnogo sadik trajnic in vrtnic lahko sadimo skoraj kadarkoli. Pod določenimi pogoji, seveda. Bolj natančno bomo to

Kombinacija živo rdečih vrtnic in modre mačje mete med cvetenjem je dopadljiva in od daleč vidna kombinacija. Ko bo njihova poletna lepota minila, se bo oko morda osredotočilo na druge rastline v bližini, če je načrtovalec zasaditve poskrbel, da bo celota zanimiva tudi takrat, ko bodo vrtnice in mačja meta počivale.

Svetlo modra in svetlo rožnata barva mačje mete in vrtnic dajeta vrtu nežno poanto in bosta všeč tudi tistim, ki nimajo radi močnih barv. Pravzaprav z vsemi možnimi modrimi odtenki trajnic ne moremo zgrešiti pri nobeni barvi vrtnic, ker modre vrtnice ni.

vrtnic s trajnicami

temo obdelali v eni od prihodnjih številčk naše revije, na splošno pa velja, da tudi jeseni lahko še sadimo tako vrtnice kot tudi trajnice, ki so bile vzgojene v lončkih in na prostem, če niso bile pomehkužene z močnim gnojenjem in torej gojene kot potrošni material za takojšnji učinek.

Zato je na začetku jeseni idealen čas, da razmislimo o kombinacijah vrtnic in trajnic. Pri tem je pomembno, da upoštevamo, kdaj bodo posamezne cvetele in v kakšnih barvah. Posameznim barvam vrtnic je smiselno dodajati trajnice, ki bodo cvetele hkrati v ujemajočih se barvah. Ko pa vrtnice ne cvetijo, jih lahko spremljajo trajnice, ki smo jih izbrali po drugih merilih, in ne po barvi cvetja. Tako lahko oblikujemo za posamezne letne čase različne »vrtne slike«. Tudi na zimo in zelo zgodnjo pomlad, ko vrtnice počivajo, ne smemo pozabiti. Vrtnice se bodo pokazale v vsej svoji lepoti poleti. S trajnicami pa bomo ustvarjali poudarke tudi v drugih letnih časih.

Kombinacija vrtnic in sibirskih perunik ustvarja prav posebno sožitje, saj perunike zacvetijo pred vrtnicami. Potem pa jih dopolnjujejo s posebno obliko listja, in če bi jim pustili odcvetelo cvetje, da se iz njega razvijejo semenske čaure, bi te s svojo »suho lepoto« krasile gredo še daleč v zimo.

Na mešani gredi trajnic jeseni dominirajo hermeline in je v njej vrtnic le za vzorec. Ker je greda večja, bodo v njej trajnice lahko poskrbele za živahnost vse leto. Ob pravilnem izboru vrst in sort bodo zimzelene preprečile vtis, da je narava pozimi mrtva. Z zelo zgodaj spomladi in pozno jeseni cvetočimi trajnicami se bo barvitost raztegnila na večji del leta. Če pa dodamo še primerne trave, bodo te s svojo »suho lepoto« tudi zimo naredile prav posebno.

Jesenske astre lahko dominirajo na jesenskem vrtu z bogastvom najrazličnejših barv, ko vrtnice morda le še kaj pocvitajo. A z modro barvo v nobeni kombinaciji vrtnic in trajnic ne moremo zgrešiti.

Žareče cvetje hermelinek v jesenskem času daje hrano čebelarom in podaljša lepoto vrtnega prostora tudi v času, ko so vrtnice že omagale.

Geometrijsko, v zgodovinskem slogu oblikovana greda vrtnic in trajnic dva meseca po saditvi že kaže razvoj rastlin.

V kombinaciji vrtnic s trajnicami obnovljen tudi grajski vrt v Vojniku

V Vojniku stoji dvorec, ob katerem je »sodobni graščak« želel obnoviti grajski park in mu poskušal poleg zgodovinskih elementov dodati tudi sodoben pečat. Uspelo mu je s sodobno vrtnarsko stroko in televizijskim šovom na TV Slovenija. Rdeča ekipa je dobila nalogo urediti grajski rožni vrt, ki pa je v resnici kombinacija vrtnic in trajnic. Zadala si je nalogo, da mora biti izbor vrtnic in trajnic strukturno in barvno usklajen, nezahteven za vzdrževanje in zanimiv tudi takrat, ko vrtnice počivajo.

Članicam rdeče ekipe je v posebno čast, da sta skupaj z njimi prvi vrtnici ob vhodu v grajski rožni vrt slavnostno posadila veleposlanik RS v Švici in Kneževini Liechtenstein, gospod Franc Mikša in njegova soproga Amalija Jelen Mikša, ki sta sadiki vrtnic tudi podarila.

Ker vrtnice in trajnice zahtevajo ustrezno nego, da bi lahko prav zaživele, bo rdeča ekipa še nekaj časa skrbela za nasad. Potem pa bo zanj skrbel lastnik.

Vrtnica, ki jo je podaril in zasadil slovenski veleposlanik v Švici in Kneževini Liechtenstein, gospod Franc Mikša s svojo soprogo Amalijo Jelen Mikša, se bo ob opori pergole gotovo razvila v bohotno rastočo in cvetočo lepoticu in tako poudarila vhod v grajski rožni vrt.

Trajnice GOLOB-KLANČIČ

Največji izbor trpežnih sadik trajnic v Sloveniji. Vse smo vzgojili v naši vrtnariji na prostem in v navadni vrtni zemlji.

Nizki stroški pošiljanja rastlin na dom.
Brezplačne zasaditvene skice za pri nas kupljene rastline.

<http://www.trajnice.com>, tel.: 05/307 88 10